

مكارم الأخلاق

**De Ædleste Moralske
Karakteregenskaber**

De Ædleste Moralske Karakteregenskaber

Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-‘Uthaymīn

Afhandlingen behandler aspekter af gode karaktertræk i forholdet til Allāh og i forholdet til mennesker. Den forklarer nødvendigheden af at modtage Allāhs beretninger og kendelser med accept og tilfredshed, samt at udvise tålmodighed over for Hans bestemmelser. Ligeledes gennemgår afhandlingen områderne for gode karaktertræk i forholdet til andre ved at afholde sig fra at skade andre, gavmildt at give af det, man besidder og et smilende og muntert ansigt, ledsaget af eksempler fra Profetens – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – ædle Sīrah (livshistorie).

De Ædleste Moralske Karakteregenskaber

Af den ærede, al-‘Allāmah (den særdeles lærde) shaykh

Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-‘Uthaymīn

Må Allah tilgive ham, hans forældre og alle muslimer

I Allahs navn — Den Mest Nådige, Den Mest Barmhjertige

Allāh – ophøjet er Han – sendte ham med retledningen og sandhedens religion for at lade den sejre over al religion. Han sendte ham forud for timen [genopstandelsen] som en bringer af gode nyheder og en advarer, som en, der kalder til Allāh med Hans tilladelse, og som en oplysende lampe.

Han formidlede risālah (budskabet), opfyldte det betroede, gav ummah (fællesskab) oprigtige råd og kæmpede for Allāhs sag, som det tilkom Ham, indtil visheden kom til ham. Allāh skænkede den, Han ville blandt Sine tjenere, tawfiq (evnen og fremgangen til at handle ret), så de besvarede hans kald, lod sig vejlede af hans vejledning og fulgte den. Og Allāh lod, i Sin visdom, den, Han ville blandt Sine tjenere, svigte, så de hovmodigt afviste at adlyde ham, fornægtede hans budskab og satte sig op imod hans befaling og derved pådrog sig tab og en fjern vildfarelse. Al lovprisning tilkommer Allāh. Vi lovpriser Ham, søger Hans hjælp og Hans tilgivelse og vender os til Ham i anger. Vi søger tilflugt hos Allāh fra det onde i os selv og fra vores handlingers onde følger. Den, som Allāh vejleder, kan ingen lede på afveje, og den, som Han lader fare vild, kan ingen vejlede. Og jeg bevidner, at der ingen gud [værdig til tilbedelse] undtagen Allāh alene; Han har ingen partner. Og jeg bevidner, at Muḥammad er Hans tjener og Hans Sendebud.

Dernæst: Det glæder mig ved dette møde¹ at tale om den gode moralske karakter.

Og al-khuluq (karakteren) – som de lærde siger – er menneskets indre form, eftersom mennesket har en ydre og en indre form:

¹ Dette møde fandt sted i sommercentret ved Det Videnskabelige Institut i 'Unayzah.

Den ydre form: Det er den skikkelse, som Allāh har skabt legemet i. Vi ved alle, at blandt disse ydre former findes der nogle, som er smukke og gode, nogle, som er uskønne og dårlige, og nogle, som ligger derimellem.

Ligeledes opdeles den indre form i en god og en dårlig form. Dette er, hvad der betegnes som al-khuluq (karakteren). Al-khuluq (karakteren) er således den indre form, som mennesket er blevet præget med.

Er al-akhlāq (karakteregenskaberne) et resultat af djibillah (medfødt disposition) eller iktisāb (erhvervet tilegnelse)?

Svaret er: En del af al-akhlāq (karakteregenskaberne) skyldes uden tvivl djibillah (medfødt disposition), mens en anden del skyldes iktisāb (erhvervet tilegnelse). Ligesom al-khuluq (karakteren) kan være en del af menneskets medfødte disposition, kan den også erhverves. Det vil sige, at ligesom mennesket kan være skabt med en smuk og god karakter, kan det også opnå den gennem tilegnelse og øvelse. Derfor sagde Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – til al-Ashadjdj fra ‘Abd al-Qays:

«إِنَّ فِيكَ خَلْتَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ: الْحِلْمَ وَالْأَنَانَةَ». قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَنَا أَتَخَلَّقُ بِهِمَا، أَمْ اللَّهُ جَبَّلَنِي عَلَيْهِمَا؟ قَالَ: «بَلَى اللَّهُ جَبَّلَكَ عَلَيْهِمَا». قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَبَّلَنِي عَلَى خَلْتَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ.

"Sandelig, du besidder to egenskaber, som Allāh elsker: al-ḥilm (overbærenhed) og al-anāh (besindighed)." Han sagde: "O Allāhs Sendebud! Har jeg selv tilegnet mig disse egenskaber, eller har Allāh skabt mig med en medfødt disposition for dem?" Han sagde: "Tværtimod – Allāh har skabt dig med en medfødt disposition for dem." Han sagde: "Al lovprisning tilkommer Allāh, som har skabt mig med en medfødt disposition for to egenskaber, som Allāh og Hans Sendebud elsker."¹

Dette er et bevis på, at den prisværdige og ædle karakter både kan være medfødt og tillært. Men den medfødte natur er – uden tvivl – bedre end den tillærte, for når karakteren er medfødt, bliver den en iboende egenskab og en del af menneskets natur. Det behøver derfor hverken at anstrenge sig for at udøve den eller at gøre sig til ved udøvelsen af den. Men dette er Allāhs gunst, som Han skænker, hvem Han vil. Og den, der er blevet frataget dette – det vil sige den, der ikke har fået karakteren ad medfødt vej – kan opnå den ad tillært vej. Dette sker gennem

¹ Overleveret af Abū Dāwūd: Kitāb al-Adab (Bogen om Dannelse), Bāb "En mands stamme", ḥadīth nr. 5225, fra Zāri' – må Allāh være tilfreds med ham – som var blandt delegationen fra 'Abd al-Qays. Ligeledes overleveret af at-Tirmidhī i Sunan at-Tirmidhī, Abwāb al-Birr wa aṣ-ṣilah (Kapitlerne om al-birr (fromhed og godhed) og aṣ-ṣilah (opretholdelse af slægtskabsbånd)), Bāb "Det, der er overleveret om al-anāh (besindighed) og for hastelse", ḥadīth nr. 2011, fra Ibn 'Abbās – må Allāh være tilfreds med dem begge.

træning og øvelse, sådan som vi senere vil omtale det – om Allāh – ophøjet er Han – vil det.

Her opstår en mas'alah (spørgsmål):: Hvem af de to er bedst – en mand, der er blevet skabt med en medfødt disposition for en prisværdig khuluq (karakter), eller en mand, der kæmper mod sin nafs (sit indre selv) for at opnå at-takhalluq (tilegnelsen af karakteren)? Hvem af dem har den højeste rang og den største belønning?

Som svar på denne mas'alah (spørgsmål) siger vi: Der er ingen tvivl om, at den, der er blevet skabt med en medfødt disposition for al-khuluq (karakteren), er mere fuldkommen, både hvad angår hans at-takhalluq (tilegnelse af karakteren) og tilstedeværelsen af al-khuluq (karakteren) i ham. For han behøver hverken møje eller anstrengelse, og den gode karakter udebliver heller ikke hos ham i bestemte situationer eller på bestemte steder, eftersom den gode karakter hos ham er en sajiyyah (iboende karakteregenskab) og en del af hans ṭab' (medfødte natur). Uanset hvornår du møder ham, vil du finde ham med god karakter; uanset hvor du møder ham, vil du finde ham med god karakter; og uanset i hvilken tilstand du møder ham, vil du finde ham med god karakter. Fra denne synsvinkel er han derfor uden tvivl mere fuldkommen.

Hvad angår al-khuluq (karakteren), der opnås gennem at-taṭabbu' (tillært), mu'āladjah (målrettet

bearbejdelse), praksis eller træning, belønnes mennesket for den på grund af sin kamp mod sin nafs (sit indre selv). Men hvad angår al-khuluq (karakteren) fuldkommenhed, er den langt mindre fuldkommen end den første kategori.

Når mennesket skænkes begge former for al-khuluq (karakteren) – både gennem ṭabʿ (medfødt disposition) og gennem at-takassub (erhvervelse) – er dette det mest fuldkomne. Mennesker kan derfor inddeles i fire kategorier:

1 - Den, der er blevet frataget god karakter.

2 - Den, der er blevet skabt med en medfødt disposition (djubila), men nøjes med sin djibillah (medfødte disposition).

3 - Den, der er blevet skabt med en medfødt disposition (djubila) og styrker den yderligere gennem at-takassub (erhvervelse).

4 - Den, der ikke er blevet skabt med en medfødt disposition (djubila), men opnår den gennem at-takassub (erhvervelse).

Konklusionen er: Hvad angår god karakter, er den, der er blevet skabt med den som en medfødt disposition (djubila), mere fuldkommen. Men hvad angår al-muʿānāh (den vedvarende møje eller vedholdende anstrengelse) og al-mashaqqah (besværet eller vanskeligheden) ved at opnå god karakter, vil den, der opnår den gennem at-takassub (erhvervelse), få belønningen for al-

mudjāhadah (den vedholdende kamp mod sin
nafs).

Og her opstår en mas'alah (spørgsmål): Findes
der al-akhlāq (karakteregenskaber), som ikke
omtales i Koranen og as-Sunnah, og hvad er vejen
til at opnå kendskab til dem?

Svar: Profeten – må Allāhs velsignelser og fred
være over ham – sagde:

«إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ»؛

"Jeg er kun blevet sendt for at fuldkommengøre
makārim al-akhlāq (de ædleste
karakteregenskaber)."¹ Dette skyldes, at alle de
tidligere ash-sharā'i' (lovgivninger), som Allāh
foreskrev for Sine tjenere, opfordrede til al-akhlāq
al-fāḍilah (de ædle karakteregenskaber). Derfor
har de lærde sagt, at al-akhlāq al-fāḍilah (de ædle
karakteregenskaber) er det, som alle ash-sharā'i' (lovgivninger)
samstemmende har påbudt. Men i
denne fuldkomne ash-sharī'ah (guddommelige
lovgivning) kom Profeten – må Allāhs velsignelser
og fred være over ham – med fuldendelsen af de
ædleste karakteregenskaber.

Lad os tage mas'alah (spørgsmålet) om qisās
(retfærdig gengældelse) som eksempel. Det vil sige:
Hvis en person begår en forbrydelse mod en anden,

¹ Overleveret af Ahmad (2/381) og af al-Bayhaqī i al-Sunan al-Kubrā
(10/233) og ordlyden er hans. Ḥadīthen er overleveret fra Abū Hurayrah –
må Allāh være tilfreds med ham.

skal der da iværksættes qīṣāṣ mod ham eller ej? De lærde har nævnt, at qīṣāṣ i jødernes ash-sharī'ah (guddommelige lovgivning) er ufravigelig, og at den nødvendigvis skal fuldbyrdes, samt at den forurettede ikke har noget valg i sagen. I de kristnes ash-sharī'ah (guddommelige lovgivning) forholder det sig derimod omvendt, idet tilgivelse er obligatorisk. Men vores ash-sharī'ah (guddommelige lovgivning) kom fuldkommen fra begge aspekter; den rummer både qīṣāṣ og al-'afw (tilgivelse). For i at lade gerningsmanden stå til ansvar for sin forbrydelse ligger der fasthed og beslutsomhed og at standse ondskab, mens der i at tilgive ham ligger iḥsān (godhed), djamīl (storsind) og badhl al-ma'rūf (at yde velgerning) over for den, man tilgiver. Således kom vores ash-sharī'ah (guddommelige lovgivning) – al lovprisning tilkommer Allāh – som den fuldkommengørende. Den gav den, der har retten, valget mellem tilgivelse og at håndhæve sin ret, således at han kan udvise tilgivelse, når situationen kalder på det, og gøre brug af at håndhæve sin ret, når situationen kalder på det.

*

Områderne for ḥusn al-khuluq (god karakter)

Mange mennesker opfatter, at ḥusn al-khuluq (god karakter) udelukkende er begrænset til

forholdet til skabningerne og ikke til forholdet til Skaberen. Men denne forståelse er utilstrækkelig, for ligesom ḥusn al-khuluq (god karakter) kommer til udtryk i forholdet til skabningerne, kommer den også til udtryk i forholdet til Skaberen.

Emnet for ḥusn al-khuluq (god karakter) er altså forholdet til Skaberen – majestætisk og ophøjet er Han – og ligeledes forholdet til skabningerne. Dette er en vigtig pointe, som man bør være opmærksom på.

Det første: ḥusn al-khuluq (god karakter) i forholdet til Skaberen – majestætisk og ophøjet er Han.

Ḥusn al-khuluq (god karakter) i forholdet til Skaberen omfatter tre forhold:

1- At tage imod Allāhs – ophøjet er Han – beretninger med taṣdīq (at bekræfte dem som sande).

2- At tage imod Hans aḥkām (bestemmelser) ved at efterleve og anvende dem.

3. At tage imod Hans aqdār (forudbestemmelser) med aṣ-ṣabr (tålmodighed) og ar-riḍā (tilfredshed).

Disse tre forhold udgør omdrejningspunktet for ḥusn al-khuluq (god karakter) i forholdet til Allāh – ophøjet er Han.

1- At tage imod Hans beretninger med taṣdīq (at bekræfte dem som sande), således at der hos mennesket ikke opstår tvivl eller vaklen i forhold til at bekræfte Allāhs beretninger som sande. For

Allāhs beretninger har deres udspring i 'ilm (viden), og Han – ophøjet og fri for enhver ufuldkommenhed er Han – er Den sandfærdigste af alle, der taler, således som Allāh – ophøjet er Han – siger om Sig Selv:

{...وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا}

"...Og hvem er mere sandfærdig i tale end Allāh?"
[Sūrah an-Nisā':4:87].

En nødvendig følge af taṣdīq (at bekræfte Allāhs beretninger som sande) er, at mennesket har fuld tillid til dem, forsvarer dem og kæmper ved hjælp af dem, således at hverken tvivl eller andres forsøg på at så tvivl trænger ind i ham vedrørende Allāhs – mægtig og majestætisk er Han – beretninger og Hans Sendebuds beretninger – må Allāhs velsignelser og fred være over ham.

Og når tjeneren tilegner sig denne karakteregenskab, vil han være i stand til at afvise enhver tvivlsvækkende indvending, som de, der vender sig afvisende bort fremfører imod Allāhs og Hans Sendebuds – må Allāhs velsignelser og fred være med ham – beretninger, hvad enten de kommer fra muslimer, som har indført bid'ah (fornyelser) i Allāhs dīn (religion), som ikke hører til den, eller fra ateister, som indkaster tvivlsvækkende indvendinger i muslimernes hjerter.

Lad os give et eksempel på dette: Det er autentisk overleveret i Ṣaḥīḥ al-Bukhārī fra ḥadīthen overleveret af Abū Hurayrah – må Allāh være tilfreds med ham – at Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – sagde:

«إِذَا وَقَعَ الذَّبَابُ فِي شَرَابٍ أَحَدِكُمْ فَلْيَغْمِسْهُ، ثُمَّ لِيَنْزِعْهُ؛ فَإِنَّ فِي إِحْدَى جَنَاحَيْهِ دَاءً، وَالْأُخْرَى شِفَاءً».

"Når en flue falder i en af jeres drikke, så lad ham dyppe den helt ned og derefter fjerne den, for på den ene af dens vinger findes der dā' (sygdom), og på den anden findes der shifā' (helbredelse)."¹

Dette er således en beretning, som Allāhs Sendebud – må Allāhs velsignelser og fred være med ham – har meddelt, og den vedrører ghayb (det usete). Han taler ikke ud fra al-hawā (begær), men taler kun det, som Allāh – ophøjet er Han – har åbenbaret (waḥy) til ham. For han er et menneske, og mennesket kender ikke til det usete. Tværtimod – Allāh sagde til ham:

﴿قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مَا يُوْحَىٰ إِلَيَّ...﴾

"Sig [O Muḥammad]: "Jeg siger ikke til jer, at hos mig er Allāhs skatte. Og jeg kender ikke det skjulte. Og jeg siger ikke til jer, at jeg er en engel. Jeg følger

¹ Overleveret af al-Bukhārī: Kitāb Bad' al-Khalq (Bogen om Skabelsens Begyndelse), kapitlet: "Når en flue falder i en af jeres drikke, så lad ham dyppe den, for på den ene af dens vinger er der sygdom, og på den anden helbredelse", ḥadīth nr. 3320, fra Abū Hurayrah – må Allāh være tilfreds med ham.

kun det, der åbenbares mig." [Sūrah al-An'ām:6:50].

Det er derfor vores pligt at møde denne beretning med ḥusn al-khuluq (god karakter). God karakter i forhold til denne beretning består i, at vi tager imod den med al-qabūl (accept), og at vi er fuldt overbeviste om, at det, som Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – har sagt i denne ḥadīth, er al-ḥaqq (sandheden) og sandfærdigt, uanset hvem der måtte gøre indsigelse imod det. Og vi ved med 'ilm al-yaqīn (sikker viden), at alt, hvad der strider imod det, som er autentisk overleveret fra Allāhs Sendebud – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – er falsk. For Allāh – ophøjet er Han – siger:

{...فَمَاذَا بَعَدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى تُصِرُّونَ}

"Og hvad andet end vildfarelse kan der være efter sandheden? Hvordan bliver I da vendt bort?" [Sūrah Yūnus:10:32]

Og et andet eksempel er fra beretningerne om yawm al-qiyāmah (dommedagen):

Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – berettede:

«أَنَّ الشَّمْسَ تَذْنُو مِنَ الْخَالِقِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِقَدْرِ مِيلٍ»

"Solen vil nærme sig skabningerne på yawm al-qiyāmah (dommedagen) til en afstand af én mil."¹,

¹ Overleveret af Muslim i Ṣaḥīḥ Muslim, Kitāb al-Djannah (Bogen om Paradiset), kapitlet: "Beskrivelsen af Yawm al-Qiyāmah (Dommedagen)",

Så uanset om der hermed menes kohl-pinden (redskabet til at påføre kohl) eller afstandsmålet (en mil), er afstanden mellem solen og skabningernes hoveder meget lille. Alligevel bliver menneskene ikke brændt af dens varme, selvom solen, hvis den nu i denne verden blot kom en fingerspidsbredde nærmere, ville brænde verden op.

Så vil nogen måske sige: "Hvordan kan solen nærme sig skabningernes hoveder på dommedagen til denne afstand, og menneskene derefter forblive [i live], blot et øjeblik?!"

Så hvad er ḥusn al-khuluq (god karakter) i forhold til denne ḥadīth?

God karakter i forhold til denne ḥadīth består i, at vi accepterer den og bekræfter den som sand (taṣdīq), og at der ikke findes nogen beklemmelse, nogen indre tranghed eller nogen tøven i vores hjerter over for den. Og at vi ved, at det, som Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – har berettet om i denne henseende, er al-ḥaqq (sandheden).

Og vi kan ikke drage en analogi mellem forholdene i det hinsides og forholdene i denne verden, på grund af denne store forskel. For vi ved, at menneskene vil stå på yawm al-qiyāmah

ḥadīth nr. 2864, fra al-Miqdād ibn al-Aswad – må Allāh være tilfreds med ham.

(dommedagen) i halvtreds tusinde år. Hvis dette blev målt efter forholdene i denne verden, ville det da være muligt for et menneske at stå i halvtreds tusinde år?

Svaret er: Nej. Så forskellen er stor. Når det forholder sig således, tager den troende imod en sådan beretning med hjertets åbenhed og indre ro. Hans forståelse favner den, og hans hjerte åbner sig for den.

2 – At tage imod Allāhs aḥkām (bestemmelser) med accept, efterlevelse og anvendelse: Man afviser derfor ikke nogen af Allāhs aḥkām (bestemmelser). Hvis man derimod afviser nogen af Allāhs aḥkām, er dette et udtryk for dårlig karakter i forhold til Allāh – mægtig og majestætisk er Han – hvad enten man afviser dem ved at fornægte deres bestemmelse, ved af arrogance at undlade at handle i overensstemmelse med dem eller ved skødesløst at undlade at handle i overensstemmelse med dem. Sandelig er dette uforeneligt med ḥusn al-khuluq (god karakter) i forhold til Allāh – mægtig og majestætisk er Han.

Lad os tage et eksempel på dette: de anstrengende gode gerninger, som vi beskæftiger os med i ramadan-måned. Fasten er uden tvivl anstrengende for sjælene, fordi mennesket her afholder sig fra det, som det er vant til: mad, drikke og ægteskabeligt samliv. Dette er en byrde for mennesket. Men den troende, som udviser ḥusn al-

khuluq (god karakter) i forhold til Allāh – mægtig og majestætisk er Han – tager imod denne at-taklīf (pålæggelse af en religiøs forpligtelse) – eller rettere sagt: denne at-tashrīf (hædersbevisning). Dette er en velsignelse fra Allāh – mægtig og majestætisk er Han – som han tager imod med inshirāḥ aṣ-ṣadr (hjertets åbenhed og indre ro), og som hans indre favner. Derfor ser man ham faste på de lange, varme dage, mens han er tilfreds og oplever inshirāḥ aṣ-ṣadr (hjertets åbenhed og indre ro), fordi han udviser ḥusn al-khuluq (god karakter) over for sin Herre. Men den, der har sū' al-khuluq (dårlig karakter) i forhold til Allāh, møder en sådan tilbedelse med ḍadjar (modløshed og lede) og karāhiyah (modvilje). Havde det ikke været, fordi han frygtede følger, som ikke er prisværdige, ville han slet ikke overholde fasten.

Og et andet eksempel er aṣ-ṣalāh (bønnen). Der er ingen tvivl om, at den er byrdefuld for nogle mennesker, og den er byrdefuld for hyklerne, som Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – sagde:

«أَثْقَلُ الصَّلَاةِ عَلَى الْمُنَافِقِينَ: صَلَاةُ الْعِشَاءِ وَصَلَاةُ الْفَجْرِ».

"Den mest byrdefulde ṣalāh (bøn) for hyklerne er al-'ishā' ṣalāh (nattebønnen) og al-fadjr ṣalāh (dagrygs bønnen)."¹

¹ Overleveret af al-Bukhārī : Kitāb al-Adhān (Bogen om Adhān), kapitlet "Fortræffeligheden ved al-'Ishā' ṣalāh (natbønnen) i fællesskab", ḥadīth nr.

Men for den troende er aṣ-ṣalāh (bønnen) ikke byrdefuld. Allāh – ophøjet er Han – siger:

﴿وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ 45 الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلْقَوْنَ رَبَّهُمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رُجْعُونَ 46﴾

45. "Og søg hjælp gennem ṣabr (tålmodig udholdenhed) og aṣ-ṣalāh (bønnen, og sandelig er den [bønnen] tung og vanskelig – undtagen for al-khāshi'īn (dem, der er ydmygt underkastede over for Allāh)."

46. "De, som er overbeviste om, at de skal møde deres Herre, og at de skal vende tilbage til Ham." [Sūrah al-Baqarah:2:45-46]. For disse er den ikke byrdefuld. Tværtimod – den er let og enkel. Derfor sagde Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham:

«جُعِلَتْ قُرَّةُ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ».

"Mit øjes fryd er blevet lagt i aṣ-ṣalāh (bønnen)."¹

Så god karakter i forhold til Allāh – mægtig og majestætisk er Han – hvad angår aṣ-ṣalāh (bønnen), består i, at du udfører den med et hjerte, der er åbent og fyldt med ṭuma'nīnah (indre ro), og at dit øje finder fryd. Du glædes, når du er optaget af den,

657, og af Muslim i Ṣaḥīḥ Muslim, Kitāb al-Masājīd (Bogen om Moskeer), kapitlet "Fortræffeligheden ved fællesbøn", ḥadīth nr. 651, fra Abū Hurayrah – må Allāh være tilfreds med ham.

¹ Overleveret af Imām Aḥmad i al-Musnad (3/128) og af an-Nasā'ī i Sunan an-Nasā'ī, Kitāb 'Ishrat an-Nisā' (Bogen om Samliv med Hustruer), kapitlet "Kærlighed til kvinder", ḥadīth nr. 3940, fra Anas – må Allāh være tilfreds med ham.

og du ser frem til den, når dens tid indtræder. Når du har bedt al-fadjr ṣalāh (daggy bønne), føler du længsel efter az-ẓuhr ṣalāh (middagsbønne); og når du har bedt az-ẓuhr ṣalāh, føler du længsel efter al-‘aṣr ṣalāh (eftermiddags bønne); og når du har bedt al-‘aṣr ṣalāh, føler du længsel efter al-maghrib ṣalāh (solnedgangs bønne); og når du har bedt al-maghrib ṣalāh, føler du længsel efter al-‘ishā’ ṣalāh (aftenbønne); og når du har bedt al-‘ishā’ ṣalāh, føler du længsel efter al-fadjr ṣalāh (daggy bønne). Således er dit hjerte altid knyttet til disse tilbedelse handlinger. Der er ingen tvivl om, at dette er en del af god karakter i forhold til Allāh – ophøjet er Han

Et tredje eksempel vedrører transaktioner: forbuddet mod ar-ribā (renter). Allāh har udtrykkeligt forbudt os ar-ribā i Koranen, som Allāh – ophøjet er Han – siger:

{...وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا...}

"Og Allāh har tilladt al-bay‘ (handel) og forbudt ar-ribā (renter)." Allāh – ophøjet er Han – siger herom:

{...فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ}

"Så den, der modtager en formaning fra sin Herre og afholder sig derfra, for ham er det, som han har tjent tidligere [gennem ar-ribā (renter) før forbuddet], og hans sag er hos Allāh. Men den, der

vender tilbage [til ar-ribā], de er Ildens folk; i den vil de forblive for evigt." [Sūrah al-Baqarah:2:275]. Således advarede Han om straf til den, der vender tilbage til ar-ribā (renter), efter at formaningen er nået ham, og han har fået kendskab til al-ḥukm (bestemmelsen), med evigt ophold i Ilden – og tilflugt søges hos Allāh.

Så den troende tager imod denne bestemmelse med et åbent sind, tilfredshed og fuld underkastelse. Hvad angår den ikke-troende, så tager han den ikke imod. Hans bryst snævres ind på grund af den, og måske forsøger han at omgå den ved hjælp af forskellige former for al-ḥiyal (juridiske omgåelser). Vi ved nemlig, at der i ar-ribā (renter) findes en sikker fortjeneste uden nogen risiko. Men i virkeligheden er det en fortjeneste for den ene og en uret mod den anden. Derfor siger Allāh – ophøjet er Han:

﴿...وَإِنْ تُبْتِغْ فَالْكُمُ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ﴾

"Og hvis I angre, så tilkommer jeres oprindelige kapital jer. I gør ingen uret, og I bliver heller ikke gjort uret." [Sūrah al-Baqarah:2:279].

3 – At tage imod Allāhs aqdār (forudbestemmelser) med tilfredshed og tålmodighed. Dette er det tredje aspekt af god karakter i forhold til Allāh. Vi ved alle, at Allāhs aqdār (forudbestemmelser), som Han forvalter blandt Sin skabning, ikke alle er behagelige for

menneskene. Er alt, hvad Allāh forudbestemmer for os, da behageligt for os? Det vil sige: Hælder vores indre til det og er i harmoni med det? Inderst inde? Virkeligheden er: Nej.

Sygdom, for eksempel, stemmer ikke overens med menneskets natur, for mennesket ønsker at være ved godt helbred.

På samme måde stemmer fattigdom ikke overens med menneskets natur, for mennesket elsker at være rig. Ligeledes stemmer uvidenhed ikke overens med menneskets natur, for mennesket elsker at være vidende. Men Allāhs – mægtig og majestætisk er Han –aqdār (forudbestemmelser) varierer i overensstemmelse med Hans visdom. Nogle af dem stemmer overens med det, mennesket naturligt finder behag i og finder hvile ved, mens andre ikke gør det. Hvad er da god karakter over for Allāh – mægtig og majestætisk er Han – med hensyn til Hans aqdār (forudbestemmelser)?

God karakter over for Allāh med hensyn til Hans aqdār (forudbestemmelser) er, at du udviser tilfredshed over for det, som Allāh har bestemt for dig, at du finder indre ro ved det, og at du ved, at Han – ophøjet og fri for enhver ufuldkommenhed er Han – ikke har bestemt det uden en visdom og et prisværdigt formål, for hvilke Han fortjener lovprisning og taknemmelighed.

På denne baggrund består god karakter over for Allāh med hensyn til Hans aqdār

(forudbestemmelser) i, at mennesket udviser tilfredshed, udviser fuld underkastelse og finder indre ro. Derfor roser Allāh de tålmodige, idet Han siger:

﴿...وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ 155 الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾ (156)

155. "... og forkynd det glædelige budskab til de tålmodige."

156. De [er dem], som, når en modgang rammer dem, siger: "Sandelig tilhører vi Allāh, og sandelig vender vi tilbage til Ham." [Sūrah al-Baqarah:2:155-156].

2. Ḥusn al-khuluq (god karakter) i forholdet til skabningen.

Hvad angår god karakter over for skabningen, så har nogle af de lærde, heriblandt al-Ḥasan al-Baṣrī – må Allāh være ham barmhjertig – defineret den således: At afholde sig fra at skade andre, at gøre godt mod andre og at møde dem med et venligt ansigtsudtryk.¹

1. Betydningen af at afholde sig fra at skade andre: At mennesket afholder sig fra at skade andre, hvad enten denne skade vedrører deres ejendom, deres liv eller deres ære, omdømme og personlige ukrænkelighed. Den, der ikke afholder sig fra at skade skabningen, besidder ikke god karakter, men besidder tværtimod dårlig karakter.

¹ Iḥyā' 'Ulūm ad-Dīn (3/52–53).

Og Allāhs Sendebud – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – erklærede denne ħurmah (ukrænkelighed og ukrænkelige status) i den største forsamling, hvori han var samlet med sin ummah (det muslimske fællesskab), idet han sagde: «إِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاضَكُمْ عَلَيْكُمْ حَرَامٌ، كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا، فِي شَهْرِكُمْ هَذَا، فِي بَلَدِكُمْ هَذَا».

”Sandelig, jeres blod, jeres ejendom og jeres ære, omdømme og personlige ukrænkelighed er ħarām (ukrænkelige og forbudte at krænke) for jer, ligesom den ukrænkelige status af denne jeres dag, denne jeres måned og denne jeres by.”¹

Hvis en mand krænker andre ved at tilegne sig deres ejendom, eller krænker andre ved svig og bedrag, eller krænker andre ved tillidsbrud og forræderi, eller krænker andre ved slag og strafbare overgreb mod liv, legeme eller rettigheder, eller krænker andre ved skældsord, fornærmelse og verbal krænkelse og bagtalelse, så besidder han ikke god karakter over for mennesker, fordi han ikke har afholdt sig fra at skade dem. Hans synd bliver desuden større, jo mere den er rettet mod den, hvis ret over ham er størst.

¹ Overleveret af al-Bukhārī: Kitāb al-Ĥadjdj (Bogen om Pilgrimsfærden), kapitlet ”Prædikenen på dagene i Minā” ḥadīth nr. 1741, og af Muslim i Ṣaḥīḥ Muslim, Kitāb al-Qasāmah (Bogen om al-Qasāmah), kapitlet ”Den skærpede understregning af blods ukrænkelighed”, ḥadīth nr. 1679, fra Abū Bakrah – må Allāh være tilfreds med ham.

Så er at handle dårligt mod mod forældrene for eksempel en større synd end handle dårlig mod andre. Ligeledes er handle dårlig mod slægtningene en større synd end handle dårlig mod dem, der står én fjernt, og handle dårlig mod naboerne er en større synd end at handle dårligt mod dem, der ikke er dine naboer. Derfor sagde Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham –:

«وَاللّٰهُ لَا يُؤْمِنُ، وَاللّٰهُ لَا يُؤْمِنُ، وَاللّٰهُ لَا يُؤْمِنُ». قَالُوا: مَنْ يَا رَسُولَ اللّٰهِ؟ قَالَ: «مَنْ لَا يَأْمَنُ جَارُهُ بَوَائِقِهِ».

"Ved Allāh, han tror ikke! Ved Allāh, han tror ikke! Ved Allāh, han tror ikke!" De sagde: "Hvem er det, O Allāhs Sendebud?" Han sagde: "Den, hvis nabo ikke er tryk mod hans skadevoldende handlinger og ondskab."¹

2. Betydningen af badhl an-nadā (at udvise gavmildhed): An-nadā betegner storsind og gavmildhed; det vil sige at udvise storsind og gavmildhed. Al-karam (storsind) er ikke, som nogle mennesker forestiller sig, blot at give af sin formue. Tværtimod kommer al-karam (storsind) til udtryk ved at give af sig selv, ved at give af sin anseelse, indflydelse og status og ved at give af sin formue.

Så når vi ser en person, der opfylder menneskers behov, hjælper dem, henvender sig til dem, som de

¹ Overleveret af al-Bukhārī i Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Kitāb al-Adab (Bogen om God Moral og Etik), kapitlet "Synden hos den, hvis nabo ikke er tryk mod hans bawā'iḳ (skadevoldende handlinger og ondskab)" ḥadīth nr. 6016, fra Abū Shurayḥ – må Allāh være tilfreds med ham.

selv ikke formår at nå, for at varetage deres anliggender, udbreder sin viden blandt mennesker og giver af sin formue blandt mennesker, da beskriver vi ham som én, der besidder god karakter, fordi han har udvist gavmildhed. Derfor sagde Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham –:

«اتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ، وَأَتَّبِعِ السَّبِيلَ الْحَسَنَةَ تَمَحُّهَا، وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ».

"Vær bevidst om Allāh, hvor end du er, og lad en god gerning følge efter en dårlig gerning; den vil udslette den. Og omgås mennesker med god karakter."¹

Og en del af at omgås mennesker med god karakter er, at når du bliver udsat for uret, eller der bliver handlet dårligt imod dig, så udviser du eftergivelse og bærer over uden bebrejdelse. Allāh har sandelig prist dem, der udviser eftergivelse over for mennesker, idet Han – ophøjet er Han – siger om beboerne af al-djannah (paradiset):

﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكُظُمِينَ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ (134)

134. "De, som spenderer i medgang og i modgang, og de, som kontrollerer vreden, og de,

¹ Overleveret af at-Tirmidhī i Sunan at-Tirmidhī, Abwāb al-Birr waṣ-Ṣilah (Kapitlerne om Fromhed, Godhed og Opretholdelse af Slægtskabsbånd), kapitlet "Det, der er overleveret om omgang med mennesker", ḥadīth nr. 1987, fra Abū Dharr – må Allāh være tilfreds med ham.

som tilgiver menneskene. Og Allāh elsker dem, der handler godt." [Sūrah Āl 'Imrān:3:134].

Allāh – ophøjet er Han – siger:

﴿...وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى...﴾

"Og at I udviser eftergivelse, er nærmere at-taqwā (gudsbevidsthed)." [Sūrah al-Baqarah:2:237].

Allāh – ophøjet er Han – siger:

﴿...وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا...﴾

"...og lad dem tilgive og bære over..." [Sūrah an-Nūr: 24:22].

Allāh – ophøjet er Han – siger:

﴿...فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ...﴾

"Så den, der tilgiver og skaber forsoning, hans belønning påhviler Allāh." [Sūrah ash-Shūrā:42:40].

Ethvert menneske, der omgås mennesker, vil uundgåeligt opleve noget ond behandling fra dem. Hans holdning til denne onde behandling bør være at udvise eftergivelse og at bære over uden bebrejdelse. Og han bør vide med vished, at ved sin eftergivelse, og sin overbæren uden bebrejdelse og ved at gengælde med det bedste, vil fjendskabet mellem ham og hans broder blive forvandlet til nært venskab, hengivenhed og loyalitet og venskab. Allāh – ophøjet er Han – siger:

﴿وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ 34﴾

34. "Og det gode og det slette er ikke lige. Afværg [det slette] med det, der er bedre, og da vil den, som der var fjendskab mellem dig og ham, være, som om han var en nær ven." [Sūrah Fuṣṣilat:41:34]

Og reflektér, O I, der har kendskab til det arabiske sprog, over, hvordan resultatet blev udtrykt ved idhā al-fudjā'iyah (den pludseligt indtrædende idhā); for idhā al-fudjā'iyah angiver, at resultatet indtræffer øjeblikkeligt.

﴿...فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدُوَّةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ﴾

"...og da vil den, som der var fjendskab mellem dig og ham, være, som om han var en nær ven." Men ikke enhver skænkes tawfiq (evnen og fremgangen til at handle ret) til dette. Allāh – ophøjet er Han – siger:

﴿وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا ذُو حِظٍّ عَظِيمٍ﴾

35. "Og ingen kan opnå det, undtagen dem, der var tålmodige, og ingen kan opnå det, undtagen én, der besidder en mægtig andel [af det gode]." [Sūrah Fuṣṣilat:41:35].

Skal vi heraf forstå, at eftergivelse over for den, der har begået en overtrædelse, er ubetinget prisværdig og befaleet? Dette kan muligvis forstås ud fra verset, men det skal være klart, at tilgivelse kun er prisværdig, når tilgivelse er det bedste valg. Hvis det derimod er bedre at kræve sin ret, så er det bedre at kræve sin ret. Derfor siger Allāh – ophøjet er Han –:

(...فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ...)

"...Så den, der tilgiver og skaber forsoning, hans belønning påhviler Allāh.." [Sūrah ash-Shūrā:42:40] Således gjorde Han eftergivelse uløseligt forbundet med at skabe forsoning og forbedring.

Eftergivelse kan således være noget andet end at skabe forsoning og forbedring. Det kan være, at den, der har begået en overtrædelse mod dig og overskredet dine grænser, er en mand kendt for ondskab og fordærv og ødelæggelse. Hvis du tilgav ham, ville han blot fortsætte i sin ondskab og sin fordærv og ødelæggelse. I denne situation er det derfor bedre at gøre sin ret gældende over for forbrydelsen, fordi dette medfører forsoning og forbedring. Shaykh al-Islām ibn Taymiyyah – må Allāh være ham barmhjertig – sagde: "Forsoning er en pligt, mens tilgivelse er anbefalet. Hvis tilgivelsen medfører, at forsoningen går tabt, betyder det, at vi har givet noget anbefalet forrang frem for noget, der er obligatorisk. Dette er ikke noget, som shari'ah (guddommelige lovgivning)."« Og han talte sandt – må Allāh være ham barmhjertig.

Ved denne lejlighed vil jeg gerne henlede opmærksomheden på en spørgsmål, som mange mennesker handler ud fra med den hensigt at udvise al-iḥsān (at udvise det bedste i handling og

tilbedelse). Det drejer sig om, at en person forårsager en ulykke, hvorved en anden person omkommer. Derefter lader den dræbtes retmæssige arvinger kravet om blodpenge bortfalde over for den, der har begået en overtrædelse, som forårsagede ulykken. Er det da prisværdigt af dem at lade kravet om blodpenge bortfalde, således at det betragtes som en del af god karakter, eller kræver dette en nærmere redegørelse?

Dette kræver en nærmere redegørelse. Vi må overveje og reflektere over tilstanden hos den, der har begået en overtrædelse, som forårsagede ulykken. Er han blandt de mennesker, der er kendt for hensynsløshed og ligegyldighed? Er han af den type, der – hos Allāh søges tilflugt – ikke bekymrer sig om at påkøre en person, fordi han er i stand til at betale vedkommendes diyah (blodpenge)? Eller er han en mand, hos hvem denne ulykke indtraf trods den største agtpågivenhed og den største besindighed, men hvor Allāh, den Ophøjede, har fastsat en qadar (forudbestemmelse) for alle ting?

Hvis han tilhører den anden kategori, så er eftergivelse over for ham at foretrække. Men før eftergivelse, selv i den anden kategori, må vi tage følgende i betragtning: Har den afdøde en gæld? Hvis den afdøde har en gæld, og den kun kan indfries ved hjælp af diyah (blodpenge), er det ikke muligt for os at udvise eftergivelse, fordi gæld har

forrang frem for al-mīrāth (arven). Selv hvis vi udviste eftergivelse, ville vores eftergivelse ikke være gyldig. Dette er en problemstilling, som mange mennesker måske overser. Vi siger dette, fordi arvingerne først modtager den retmæssige berettigelse til denne diyah (blodpenge) fra den afdøde, som omkom som følge af ulykken, og deres ret til den indtræder først, efter at gælden er blevet indfriet. Derfor sagde Allāh, da Han nævnte arven:

{...مَنْ بَعْدَ وَصِيَّةٍ يُوصَىٰ بِهَا أَوْ دَيْنٍ...}

"..... efter ethvert testamente, han måtte have oprettet, eller gæld [er afviklet]....." [Sūrah an-Nisā':4:11].

Konklusionen er, at en del af god karakter er eftergivelse over for mennesker, og dette hører under at udvise gavmildhed; for den indebærer enten at give eller at give afkald på en ret, og eftergivelse hører under det at give afkald på en ret.

3. Ṭalāqat al-wadjh (at møde andre med et venligt ansigtsudtryk): At en person møder andre med et venligt ansigtsudtryk. Modsætningen hertil er 'ubūs al-wadjh (et sammenbidt og panderynkende ansigtsudtryk). Derfor sagde Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham –:

«لَا تَحْفَرَنَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ شَيْئًا، وَلَوْ أَنَّ ثُلُقَىٰ أَخَاكَ بِوَجْهِ طَلْقٍ».

"Foragt ikke noget af god handling – selv ikke at møde din broder med et venligt ansigtsudtryk."¹

At møde andre med et venligt ansigtsudtryk bringer glæde til den, du møder, og til den, der henvender sig til dig. Det skaber hengivenhed og kærlighed, og det medfører hjertets åbenhed og indre ro hos både dig selv og den, du møder. Prøv det, og du vil erfare det.

Men hvis du møder mennesker med et sammenbidt og panderynkende ansigtsudtryk, vil de vende sig bort fra dig. De vil hverken finde hjertets åbenhed og indre ro ved at sidde sammen med dig eller ved at tale med dig. Måske vil du endda blive ramt af den alvorlige sygdom, der kaldes forhøjet blodtryk. Sandelig er hjertets åbenhed og indre ro og at møde andre med et venligt ansigtsudtryk blandt de mest virksomme midler til at forebygge denne lidelse. Derfor råder læger den, der er ramt af denne sygdom, til at holde sig borte fra alt, hvad der ophidser ham og vækker hans vrede, fordi dette forværrer hans sygdom. At møde andre med et venligt ansigtsudtryk bidrager således til at bekæmpe denne sygdom, fordi mennesket derved opnår hjertets åbenhed og indre ro og bliver elsket af mennesker.

¹ Overleveret af Muslim: Kitāb al-Birr waṣ-Ṣilah (Bogen om Godhed og Opretholdelse af Slægtskabsbånd), kapitlet "Anbefalingen af ṭalāqat al-waḍīḥ (at møde andre med et venligt ansigtsudtryk) ved mødet", ḥadīth nr. 2626, fra Abū Dharr – må Allāh være tilfreds med ham.

Dette er de tre grundprincipper, som god karakter i forholdet til skabningen bygger på.

Og en del af god karakter i forholdet til skabningen er: ḥusn al-mu‘āsharah (god omgang) med venner, slægtninge og familie. Man lader sig hverken irritere af dem eller gør livet svært for dem. Tværtimod bringer man dem glæde i det omfang, man formår, inden for grænserne af ash-sharī‘ah (den guddommelige lovgivning). Denne begrænsning er nødvendig, for blandt mennesker findes der dem, som kun glædes ved ulydighed mod Allāh – hos Allāh søges tilflugt. Sådanne mennesker imødekommer vi ikke. Men at bringe glæde til dem, man er knyttet til, blandt familie, venner og slægtninge, inden for grænserne af ash-Sharī‘ah (den guddommelige lovgivning), er en del af god karakter. Derfor sagde Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham:

«خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ، وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي».

"Den bedste blandt jer er den, der er bedst mod sin familie, og jeg er den bedste blandt jer mod min familie."¹

¹ Overleveret af at-Tirmidhī: Kitāb al-Manāqib (Bogen om Dyder), kapitlet "Om Profetens ﷺ hustruers fortræffelighed", ḥadīth nr. 3895, fra ‘Ā‘ishah – må Allāh være tilfreds med hende – ḥadīth. Ligeledes overleveret af Ibn Mājah i Sunan Ibn Mājah, Kitāb an-Nikāḥ (Bogen om Ægteskab), kapitlet "God behandling af kvinder", ḥadīth nr. 1977, fra Ibn ‘Abbās – må Allāh være tilfreds med dem begge.

Mange mennesker udviser – til stor beklagelse – god karakter over for mennesker, men de udviser ikke god karakter over for deres familie. Dette er en fejl og at vende kendsgerningerne på hovedet. Hvordan kan du udvise god karakter over for dem, der står fjernt, men udvise dårlig karakter over for nærslægtningsene?! Nogen vil måske sige: "Fordi jeg ikke ser noget problem i at lægge formaliteter til side og høflig hensyntagen mellem mig og mine slægtnings, udviser jeg dårlig karakter over for dem." Hertil siger vi: Dette er ikke korrekt, for slægtningsene er de mennesker, der har størst ret til, at du udviser godhed i selskabet og godhed i omgangen over for dem.

وَلِهَذَا قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَنْ أَحَقُّ النَّاسِ بِحُسْنِ صَحَابَتِي؟ قَالَ: «أُمُّكَ».
قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: «أُمُّكَ». قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: «أُمُّكَ». قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: «أَبُوكَ».

Og derfor spurgte en mand: "O Allāhs Sendebud, hvem blandt menneskene har størst ret til min gode selskab?" Han svarede: "Din mor." Han spurgte: "Hvem derefter?" Han svarede: "Din mor." Han spurgte: "Hvem derefter?" Han svarede: "Din mor." Han spurgte: "Hvem derefter?" Han svarede: "Din far."¹

¹ Overleveret af al-Bukhārī: Kitāb al-Adab (Bogen om Dannelse), kapitlet "Hvem blandt menneskene har størst ret til husn aṣ-ṣuḥbah (godt selskab)", ḥadīth nr. 5971. Ligeledes overleveret af Muslim i Ṣaḥīḥ Muslim, Kitāb al-Birr waṣ-Ṣilah wa al-Ādāb (Bogen om Fromhed, Opretholdelse af Slægtskabsbånd og Dannelse), kapitlet "Godhed mod forældrene, og at de har størst ret dertil", ḥadīth nr. 2548, fra Abū Hurayrah – må Allāh være tilfreds med ham.

Men hos nogle mennesker forholder det sig stik modsat. Man ser dem udvise dårlig omgang over for deres mor, mens de udviser godhed i omgangen over for deres hustru. Dermed prioriterer de godhed i omgangen over for deres hustru frem for godhed mod sin mor.

Konklusionen er: at igodhed i omgangen med familien, vennerne og slægtningene – alt dette er en del af god karakter.

Vi bør udnytte de unges tilstedeværelse på disse store centre, så vi oplærer dem i forædling af karakteren, således at dette center bliver et center for undervisning og opdragelse. For viden uden opdragelse kan være mere skadelig end gavnlig, men sammen med opdragelse vil viden føre til sit tilsigtede resultat. Og derfor siger Allāh – ophøjet er Han:

﴿مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنَّبُوءَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّيِّعِينَ بِمَا كُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ﴾ (79)

"Det er ikke passende for et menneske, at Allāh giver ham skriften, visdommen og profetgerningen, og så siger han til menneskene: "Vær mine tjenere i stedet for Allāh," [nej, rettere vil han sige]: "Vær Allāhs [lærde] mænd, i kraft af jeres [konstante] undervisning i Skriften og i kraft af jeres [konstante] studium [af den]." [Sūrah Āl 'Imrān:3:79].

Dette er frugten af viden: at mennesket bliver rabbānī (en, der er fuldt hengiven til sin Herre og Hans religion), det vil sige en opdrager for Allāhs tjenere i overensstemmelse med ash-Sharī'ah (den guddommelige lovgivning). Vi håber derfor, at de ansvarlige for disse centre vil gøre dem til en arena, hvor man kappes om de ædle karakteregenskaber, og blandt disse er forædling af karakteren.

Vi har tidligere nævnt, at god karakter kan være at-ṭab' (medfødt) eller at-taṭabbu' (tillært), og at god karakter, som er medfødt, er mere fuldkommen end god karakter, som er tillært. Vi fremlagde også beviset herfor, nemlig ordene fra Sendebuddet – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – til al-Ashadjd fra 'Abd al-Qays:

«بَلَّ اللَّهُ جَبَلَكَ عَلَيْهَا».

"Tværtimod – Allāh har skabt dig med en medfødt disposition for dem."¹.

Og det skyldes, at god karakter, som er medfødt, ikke forlader mennesket, hvorimod god karakter, som er tillært, kan svigte mennesket i mange situationer, fordi den kræver øvelse, anstrengelse

¹ Overleveret af Abū Dāwūd: Kitāb al-Adab (Bogen om Dannelsen), Bāb "En mands stamme", ḥadīth nr. 5225, fra Zāri' – må Allāh være tilfreds med ham – som var blandt delegationen fra 'Abd al-Qays. Ligeledes overleveret af at-Tirmidhī i Sunan at-Tirmidhī, Abwāb al-Birr wa aṣ-ṣilah (Kapitlerne om al-birr (fromhed og godhed) og aṣ-ṣilah (opretholdelse af slægtskabsbånd)), Bāb "Det, der er overleveret om al-anāḥ (besindighed) og forhastelse", ḥadīth nr. 2011, fra Ibn 'Abbās – må Allāh være tilfreds med dem begge.

og ihukommelse af dette, hver gang mennesket møder noget, der provokerer det.

وَلِهَذَا جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أُوصِنِي. قَالَ: «لَا تَغْضَبَ»، فَرَدَّدَ مَرَارًا، قَالَ: «لَا تَغْضَبَ»،

Derfor kom en mand til Allāhs Sendebud – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – og sagde: "O Allāhs Sendebud, giv mig en formaning." Han svarede: "bliv ikke vred." Manden gentog sin anmodning flere gange, men han svarede blot: "bliv ikke vred."¹ Og Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – sagde:

«لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرْعَةِ، إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ».

"Den stærke er ikke den, der overvinder i brydning. Den stærke er derimod den, der behersker sin nafs (sit indre selv) ved vrede."²

Aş-şura'ah (den, der overvinder andre i brydning) er den, som overvinder folk i brydning, ligesom, humazah (den der bagvasker eller nedgør andre) folk, og lumazah (den, der håner eller udstiller andres fejl) er den, der håner folk for deres

¹ Overleveret af al-Bukhārī: Kitāb al-Adab (Bogen om Dannelse), Bāb "At vogte sig for al-ghaḍab (vrede)", ḥadīth nr. 6116, fra Abū Hurayrah – må Allāh være tilfreds med ham – ḥadīth.

² Overleveret af al-Bukhārī: Kitāb al-Adab (Bogen om Dannelse), Bāb "At vogte sig for al-ghaḍab (vrede)", ḥadīth nr. 6114. Ligeledes overleveret af Muslim i Ṣaḥīḥ Muslim, Kitāb al-Birr wa aş-Ṣilah wa al-Ādāb (Bogen om al-birr (fromhed og godhed), aş-ṣilah (opretholdelse af slægtskabsbånd) og Dannelse), Bāb "Dyden hos den, der behersker sin nafs (sit indre selv) ved al-ghaḍab (vrede)", ḥadīth nr. 2609, fra Abū Hurayrah – må Allāh være tilfreds med ham.

fejl. Den stærke er derfor ikke den, der overvinder folk i brydning og besejrer dem.

«إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ»

"Den stærke er derimod den, der behersker sin nafs (sit indre selv) ved vrede."¹ Så den, der overvinder sin nafs (det indre selv) og behersker den ved vrede, er i sandhed den moralsk og åndeligt stærke. Og at et menneske behersker sin nafs (det indre selv) ved vrede regnes blandt de ædle karaktertræk.

Når du oplever vrede, så lad ikke vreden få frit løb. Men søg beskyttelse hos Allāh mod ash-shayṭān ar-radjīm (satan, den udstødte). Hvis du står op, så sæt dig ned, og hvis du sidder ned, så læg dig ned. Og hvis vreden tiltager, så foretag wudū' (rituel afvaskning), indtil den forlader dig.

Konklusionen er, at god karakter, som er medfødt, er bedre end god karakter, som er tillært; fordi den bliver en sadiyyah (iboende karakteregenskab) hos mennesket og derfor falder det let i enhver situation, hvorimod det tillærte kan svinge i visse situationer.

¹ Overleveret af al-Bukhārī: Kitāb al-Adab (Bogen om Dannelse), Bāb "At vogte sig for al-ghaḍab (vrede)", ḥadīth nr. 6114. Ligeledes overleveret af Muslim i Ṣaḥīḥ Muslim, Kitāb al-Birr wa aṣ-Ṣilah wa al-Ādāb (Bogen om al-birr (fromhed og godhed), aṣ-ṣilah (opretholdelse af slægtskabsbånd) og Dannelse), Bāb "Dyden hos den, der behersker sin nafs (det indre selv) ved al-ghaḍab (vrede)", ḥadīth nr. 2609, fra Abū Hurayrah – må Allāh være tilfreds med ham.

Ligeledes siger vi, god karakter opnås gennem tilegnelse, hvilket vil sige, at mennesket træner sit indre selv. Dermed bliver mennesket kendetegnet ved god karakter gennem en række forhold, heriblandt:

For det første: At undersøge Allāhs Bog og Sunnah (Profetens sædvane) fra Hans Sendebud – må Allāhs velsignelser og fred være over ham. Man undersøger de åbenbarede tekster, som roser denne storslåede karakter. Når den troende ser, at de åbenbarede tekster roser noget af karaktertrækkene eller gerningerne, vil han efterleve det.

For det andet: At holde selskab med dem, der er kendt for gode karaktertræk. Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – henviste til dette, da han sagde:

«مَثَلُ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ وَالْجَلِيسِ السُّوءِ كَحَامِلِ الْمِسْكِ وَنَافِخِ الْكَبِيرِ، فَحَامِلُ الْمِسْكِ إِمَّا أَنْ يُخَذِّبَكَ، وَإِمَّا أَنْ تَبْتَاعَ مِنْهُ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحًا طَيِّبَةً، وَنَافِخُ الْكَبِيرِ إِمَّا أَنْ يَحْرِقَ ثِيَابَكَ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحًا خَبِيثَةً.»

"Eksemplet på en retscaffen djalīs (den, man sidder sammen med) og en dårlig man sidder sammen med, er som en bærer af moskus og en blæser på smedje ilden. Bæreren af moskus vil enten give dig noget, eller du vil købe noget af ham, eller også vil du mærke en behagelig duft fra ham.

Blæseren på smedje ilden vil enten brænde dit tøj, eller også vil du mærke en dårlig lugt fra ham."¹

Alle unge bør derfor holde selskab med dem, der er kendt for gode karaktertræk, og holde sig på afstand af dårlige karaktertræk og uværdige handlinger, så de kan gøre dette selskab til en skole, som hjælper dem med at udvikle god karakter.

For det tredje: At mennesket reflekterer dybt over, hvad dårlig karakter fører til. Den, der har dårlig karakter, er foragtet; den, der har dårlig karakter, er undgået og forladt; og den, der har dårlig karakter, bliver omtalt med nedsættende beskrivelser. Når mennesket ved, at dårlig karakter fører til dette, vil det holde sig på afstand af den.

*

Al-Uswah al-ḥasanah (det smukke forbillede) – må Allāhs velsignelser og fred være over ham.

Og vi har i Allāhs Sendebud det smukke forbillede. For Sendebuddet – må Allāhs velsignelser og fred være med ham – havde de

¹ [Overleveret af al-Bukhārī: Kitāb adh-Dhabā'ih waṣ-Ṣayd (Bogen om slagting og jagt), Bāb al-Misk (Kapitlet om moskus), ḥadīth nr. 5534. Ligeledes overleveret af Muslim i Ṣaḥīḥ Muslim, Kitāb al-Birr waṣ-Ṣilah (Bogen om fromhed og opretholdelse af slægtskabsbånd), Bāb Istiḥbāb Mudjālasat aṣ-Ṣāliḥīn (Kapitlet om anbefalingen af at sidde i selskab med de retskafne), ḥadīth nr. 2628, fra ḥadīthten overleveret af Abū Mūsā al-Ash'arī – må Allāh være tilfreds med ham

bedste karaktertræk blandt alle skabningerne, for Allāh – ophøjet er Han – siger om ham:

﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍۭۙ﴾

4. "Og du besidder sandelig en storslået [moralisk] karakter." [Sūrah al-Qalam:68:4] Således vidner begivenhederne og de konkrete hændelser, der fandt sted i Allāhs Sendebuds – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – tid, om hans gode karakter. Tværtimod, han – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – udviste god karakter selv over for børn. Han plejede at møde dem med mildhed og venlighed og legede med dem, og han sagde til et af børnene:

«يَا أَبَا عُمَيْرٍ، مَا فَعَلَ النَّعِيرُ؟»

"O Abū 'Umayr, hvad skete der med an-nughayr (den lille fugl)?"¹ Abū 'Umayr er en kunyah (tilnavn) for et lille barn. Han havde en an-nughayr, som var en lille fugl, der lignede en spurv. An-nughayr døde, og drengen blev bedrøvet og grebet af sorg over den. Da viste Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – ham mildhed og venlighed

¹ Overleveret af al-Bukhārī: Kitāb al-Adab (Bogen om gode manerer), Bāb al-Inbisāt ilā an-Nās (Kapitlet om at være imødekommende over for mennesker), ḥadīth nr. 6129. Ligeledes overleveret af Muslim i Ṣaḥīḥ Muslim, Kitāb al-Ādāb (Bogen om gode manerer), Bāb Istiḥbāb Taḥnīk al-Mawlūd 'inda Wilādatih (Kapitlet om anbefalingen af taḥnīk af den nyfødte ved fødslen), ḥadīth nr. 2150, fra ḥadīthen overleveret af Anas – må Allāh være tilfreds med ham.

ved at sige: "O Abū 'Umayr, hvad skete der med an-nughayr (den lille fugl)?"

En al-a'rābī (beduin) kom og urinerede i moskéen. Folk irettesatte ham skarpt og skældte ham hårdt ud, men Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – forbød dem at gøre det. Da han var blevet færdig med at urinere, befalede Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – at hente en stor spand med vand, som derefter blev hældt over urinen. Derefter kaldte han beduinen til sig og sagde til ham:

«إِنَّ هَذِهِ الْمَسَاجِدَ لَا يَصْلُحُ فِيهَا شَيْءٌ مِنَ الْأَدَى أَوْ الْقَدَرِ، إِنَّمَا هِيَ لِلصَّلَاةِ وَقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ».

"Sandelig, disse moskéer er ikke et sted for det, der volder skade eller ubehag eller urenhed. De er udelukkende til aṣ-ṣalāh (bønnen) og recitation af Koranen."¹. Eller sådan som Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – sagde.

Udtrykket for den gode karakter i denne beretning er tydeligt. Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – irettesatte ikke denne a'rābī (beduin) og befalede heller ikke, at han skulle slås. Tværtimod lod han ham være,

¹ Overleveret af al-Bukhārī: Kitāb al-Wuḍū' (Bogen om wuḍū'), Bāb Ṣabb al-Mā' 'alā al-Bawl (Kapitlet om at hælde vand over urin), ḥadīth nr. 221. Ligeledes overleveret af Muslim i Ṣaḥīḥ Muslim, Kitāb aṭ-Ṭahārah (Bogen om ṭahārah), Bāb Wudjūb Ghasl al-Bawl (Kapitlet om pligten til at vaske urin), ḥadīth nr. 285, fra ḥadīthen overleveret af Anas – må Allāh være tilfreds med ham.

indtil han var færdig med at urinere. Derefter oplyste han ham om, at moskéerne ikke er et sted for det, han havde gjort, men udelukkende er til aṣ-ṣalāh (bønnen), adh-dhikr (ihukommelsen af Allāh) og recitation af Koranen.

Og en mand kom til ham i ramadan-månedens og sagde: "O Rasūl Allāh (Allāhs Sendebud), jeg er fortabt!" Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – sagde til ham:

«وَمَا أَهْلَكَ؟»، قَالَ الرَّجُلُ: وَقَعْتُ عَلَى أَمْرَاتِي فِي رَمَضَانَ وَأَنَا صَائِمٌ، فَلَمْ يُؤَيِّخْهُ، وَلَمْ يَنْهَرْهُ، بَلْ قَالَ لَهُ: «فَهَلْ تَجِدُ مَا تُعْتِقُ رَقَبَةً؟» قَالَ: لَا. قَالَ: «فَهَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَصُومَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ؟» قَالَ: لَا. قَالَ: «فَهَلْ تَجِدُ مَا تُطْعِمُ سِتِّينَ مَسْكِينًا؟» قَالَ: لَا. ثُمَّ جَلَسَ، فَأَنَبَى النَّبِيُّ ﷺ بِعَرَقٍ فِيهِ ثَمَرٌ، فَأَعْطَاهُ إِيَّاهُ وَقَالَ لَهُ: «تَصَدَّقْ بِهَذَا»، فَقَالَ الرَّجُلُ: أَعْلَى أَفْقَرٍ مِنَّا؟! فَمَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا أَحْرَجَ إِلَيْهِ مِنَّا، فَضَحِكَ النَّبِيُّ ﷺ حَتَّى بَدَتْ أَنْبِئُهُ، ثُمَّ قَالَ: «ادْهَبْ فَأَطْعِمْهُ أَهْلَكَ».

"Hvad har gjort dig fortabt?" Manden sagde: "Jeg havde intimt samkvem med min hustru i ramadan, mens jeg var fastende." Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – bebrejdede ham ikke og talte ikke hårdt til ham, men sagde til ham: "Har du midlerne til at foretage frigivelse af en slave?" Han sagde: "Nej." Han sagde: "Er du i stand til at udføre aṣ-ṣiyām (fasten) i to sammenhængende måneder?" Han sagde: "Nej." Han sagde: "Har du midlerne til at bespise tres trængende?" Han sagde: "Nej." Derefter satte han sig ned. Så blev Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – bragt en stor flettet kurv af palmeblade med dadler. Han gav den til ham og

sagde: "Giv dette som ṣadaqah (frivillig velgørenhed)." Manden sagde: "Til nogen, der er fattigere end os?! Der er ingen mellem Madīnahs to lavaområder, som har større behov for det end vi." Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – lo, indtil hans hjørnetænder blev synlige, hvorefter han sagde: "Gå og bespis din familie med det."¹

Den gode karakter hos Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – i denne beretning er åbenlys og tydelig. Han talte ikke hårdt til denne mand, fornærmede ham ikke og bebrejdede ham ikke. Dette skyldtes hans overbærenhed og selvbeherskelse og ḥikmah (visdom). Han – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – så, at denne mand kom fuld af fortrydelse, angrende og fyldt af frygt. Derfor vurderede han, at manden ikke fortjente at blive bebrejdet, men at sandheden skulle klargøres for ham, og at han skulle behandles med mildhed, blidhed og nænsomhed.

¹ Overleveret af al-Bukhārī: Kitāb aṣ-Ṣawm (Bogen om fasten), Bāb Idhā Djāma'a fi Ramaḍān wa lam yakun lahu shay' fa-tuṣuddiqa 'alayhi fa-l-yukaffir (Kapitlet om den, der begår al-djimā' (intimt samkvem) i ramadan, ikke ejer noget, og der gives ṣadaqah til ham, så han kan udføre kaffārah (soning)), ḥadīth nr. 1936, og Muslim: Kitāb aṣ-Ṣiyām (Bogen om fasten), Bāb Taghlīz Taḥrīm al-Djimā' fi Nahār Ramaḍān 'alā aṣ-Ṣā'im (Kapitlet om den skærpede alvor i forbuddet mod al-djimā' (intimt samkvem) om dagen i ramadam for aṣ-ṣā'im (den fastende)), ḥadīth nr. 1111, fra Abū Hurayrah – må Allāh være tilfreds med ham.

Spørgsmål: Mange mennesker fremfører, at folk i Vesten har bedre karaktertræk i deres sociale og økonomiske udvekslinger, såsom køb og salg, mens man blandt os muslimer finder bedrag, løgn og afsætning af varer ved hjælp af falske eder. Hvad er årsagen til dette? Og har deres industrielle civilisation stor indflydelse på dannelsen af deres karaktertræk?

Svar: Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – sagde:

«لَوْ يُعْطَى النَّاسُ بِدَعْوَاهُمْ، لَادَّعَى رَجُلٌ دِمَاءَ قَوْمٍ وَأَمْوَالَهُمْ، وَلَكِنَّ الْبَيِّنَةَ عَلَى الْمُدَّعِي»

"Hvis folk fik medhold alene på grundlag af deres påstande, ville nogle mænd gøre krav på andre menneskers blod og ejendom. Men bevisbyrden påhviler den, der fremsætter påstanden."¹ Og hvad der er udbredt blandt mange mennesker om, at Vesten besidder gode karaktertræk i deres omgang og samhandel, er ikke korrekt. Hos dem findes der dårlig omgang og samhandel, som er velkendt for den, der har rejst til dem og betragtet dem med retfærdighedens og rimelighedens og upartiskhedens øje, i modsætning til den, der har betragtet dem med ærbødighedens og beundringens og ophøjelsens øje. En digter har visselig sagt: "Og tilfredshedens øje er blindt for

¹ Se: Al-Ḥayawān af al-Djāḥiẓ (3/226), 'Uyūn al-Akhbār (3/16) og al-'Iqd al-Farīd (2/194).

enhver fejl *** ligesom utilfredshedens øje afslører manglerne."¹."

Og mange af de unge, som er rejst til Vesten, har fortalt mig om handlinger, der hører til blandt de værste former for karaktertræk. Men når de udviser oprigtig rådgivning i det, de rådgiver om ved køb og salg, skyldes det ikke, at de besidder gode karaktertræk, men derimod, at de er tilbedere af det materielle. Jo mere et menneske udviser oprigtig rådgivning i sine sociale og økonomiske udvekslinger i disse anliggender, desto mere vil folk søge mod ham, og desto hurtigere vil de købe og fremme hans varer.

Så de gør ikke dette, fordi de besidder fuldkomne karaktertræk, men fordi de er mennesker, hvis fokus er det materielle. De anser det for at være en af de mest effektive former for reklame til at øge deres formuer at udvise ihsān (godhed og den bedst mulige behandling) i deres omgang og samhandel, for at dette kan blive accepteret. Ellers er de, sådan som Allāh – mægtig og majestætisk er Han – har beskrevet dem med Sine ord:

¹ Overleveret af al-Bukhārī: Kitāb Tafsīr al-Qurʿān (Bogen om fortolkning af Koranen), Bāb: Sandelig, de der sælger Allāhs pagt og deres eder for en ringe pris, for dem er der ingen del [Sūrah Āl ʿImrān3: 77], ḥadīth nr. 4552 og Muslim: Kitāb al-Aqḍiyah (Bogen om domme), Bāb al-Yamīn ʿalā al-Muddaʿā ʿAlayh (Kapitlet om, at al-yamīn (eden) påhviler al-muddaʿā ʿalayh (den sagsøgte)), ḥadīth nr. 1711, fra ḥadīthen overleveret af Ibn ʿAbbās – må Allāh være tilfreds med dem begge.

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ﴾ 6

6. "Sandelig, de, der fornægter blandt Skriftens folk, og al-mushrikīn [afgudsdyrkerne] vil være i helvedes ild og forblive deri for evigt. Det er dem, der ender som de mest uheldigt stillede blandt skabningerne." [Sūrah al-Bayyinah:98:6]. Og jeg tror ikke, at nogen er mere sandfærdig i sin beskrivelse end den beskrivelse, som Allāh – mægtig og majestætisk er Han – giver af fornægterne; de er de mest uheldigt stillede blandt skabningerne. Og hvordan kan man forvente et gode, der er tilsigtet i sig selv, fra et folk, som Allāh har beskrevet som de mest uheldigt stillede blandt skabningerne? Jeg tror ikke, at det nogensinde vil være tilfældet. Men det, der findes hos dem af sandfærdighed og oprigtighed, tydelighed og klarhed og oprigtig rådgivning i disse sociale og økonomiske udvekslinger, er hos dem kun tilsigtet noget andet, nemlig at opnå omtale og anseelse og fortjeneste. For ellers vil den, der ser deres uretfærdighed, deres hensynsløse undertrykkelse og brutale fremfærd og deres hovmodige ophøjelse over for skabningen og overskridelse af grænser imod dem i mange situationer, erkende sandheden i Hans – ophøjet er Han – ord:

﴿...أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ﴾

"...Det er dem, der ender som de mest uheldigt stillede blandt skabningerne."

Hvad angår det, der forekommer hos mange af muslimerne af bedrag, løgn og svig og tillidsbrud i deres sociale og økonomiske udvekslinger, så er disse muslimers Islām og 'īmān (tro) svækket, når de i disse anliggender handler i strid med ash-sharī'ah (den guddommelige lovgivning) .

At nogle muslimer overtræder ash-sharī'ahs (den guddommelige lovgivning) rammer og bevæger sig uden for dens grænser i sådanne anliggender, betyder ikke, at der er nogen mangel ved ash-sharī'ah (den guddommelige lovgivning); ash-sharī'ah (den guddommelige lovgivning) er fuldkommen. Disse mennesker har først og fremmest handlet uretmæssigt mod sig selv, dernæst mod Sharī'at al-Islām (Islāms guddommelige lovgivning), dernæst mod deres brødre blandt muslimerne og dernæst mod ikke-muslimer, som de har omgang og samhandel med. Disse har i virkeligheden kun handlet uretmæssigt mod sig selv. Og den fornuftige betragter ikke udøverens uretmæssige handling som en mangel ved ash-sharī'ah (den guddommelige lovgivning), som denne udøver tilslutter sig.

Og derfor håber jeg, at alle muslimerne vil iværksætte en stærk indsats for at bekæmpe disse forhold, som Islām ikke anerkender, såsom løgn,

svig og tillidsbrud, bedrag, svigagtigt bedrag og vildledning og lignende.

Spørgsmål: Hvem af de to er bedst: En mand med mangelfuld dīn (religion), men med gode karaktertræk, eller en mand, der næsten har nået fuldkommenhed i sin efterlevelse af ash-sharī'ah (den guddommelige lovgivning), men med dårlige karaktertræk? Og hvilken sammenhæng har dette med Profetens – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – udsagn:

«ذَهَبَ حُسْنُ الْخُلُقِ بِخَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»

"Gode karaktertræk opnår alt det gode i det jordiske liv og det hinsidige)."¹ Og i hans – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – svar til Umm Salamah?

Svaret: Der er ingen tvivl om, at religionens fuldkommenhed omfatter karaktertrækkenes fuldkommenhed, således som det er autentisk overleveret fra Profeten – må Allāhs velsignelser og fred være over ham – at han sagde:

«أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا».

"De mest fuldkomne blandt de troende i deres 'īmān (tro) er dem, der besidder de bedste karaktertræk."²

¹ Overleveret af 'Abd ibn Ḥumayd i hans Musnad, ḥadīth nr. 1210, af al-Kharā'itī i Makārim al-Akhḷāq, ḥadīth nr. 50, og af aṭ-Ṭabarānī i al-Kabīr (23/223), fra Anas – må Allāh være tilfreds med ham.

² Overleveret af Abū Dāwūd: Kitāb as-Sunnah, Bāb ad-Dalīl 'alā Ziyādat al-'īmān wa Nuqṣānih (Kapitlet om beviset for, at 'īmān (tro) øges og

På baggrund af dette er enhver, der er mangelfuld i sine karaktertræk, også mangelfuld i sin dīn (religion), for religionens fuldkommenhed opnås gennem karaktertrækkenes fuldkommenhed. Og som vi tidligere har nævnt, viser gode karaktertræk sig i forholdet til Skaberen og forholdet til skabningen. Dermed bliver det klart, at karaktertrækkenes fuldkommenhed beror på religionens fuldkommenhed. På den baggrund er påvirkningen fra den, der besidder karaktertrækkenes fuldkommenhed, på andre med hensyn til at føre dem til Islām og dīn (religionen) større end påvirkningen fra den, der besidder religiøs hengivenhed, men har dårlige karaktertræk. Hvis den, der er stærk i sin 'tilbedelse, tillige bliver skænket gode karaktertræk, er dette endnu mere fuldendt. Men hvad angår afvejningen mellem en person, der er stærk i sin personlige 'tilbedelse, men besidder dårlige karaktertræk, er dette et spørgsmål, som ikke kan fastlægges med præcision.

Vi beder Allāh om at gøre os til dem, der holder urokkeligt fast ved Hans Kitāb (Skrift) og Hans Sendebuds)Sunnah (den profetiske tradition), både i det ydre og det indre, og om at lade os dø på dette,

mindskes), ḥadīth nr. 4682, og af at-Tirmidhī i Djāmi' at-Tirmidhī, Kitāb ar-Raḍā', Bāb Mā Djā'a fi Ḥaqq al-Mar'ah 'alā Zawdjihā (Kapitlet om det, der er overleveret vedrørende kvindens ret over sin mand), ḥadīth nr. 1162, fra Abū Hurayrah – må Allāh være tilfreds med ham.

og om at tage os under Sin omsorg i det jordiske liv og det hinsidige, og om ikke at lade vores hjerter afvige, efter at Han har skænket os retledning, og om at skænke os barmhjertighed fra Sig. Sandelig, Han – Han er Den, der skænker [alle ting].”

*

Index

De Ædleste Moralske Karakteregenskaber	2
De Ædleste Moralske Karakteregenskaber	2
I Allahs navn — Den Mest Nådige, Den Mest Barmhjertige	2
Områderne for ḥusn al-khuluq (god karakter)	9
Al-Uswah al-ḥasanah (det smukke forbillede) – må Allāhs velsignelser og fred være over ham.....	38